

گفت وگو با حسن آخوندپور، کارگردان مشهدی سریال «عشق کوفی» که از امشب روی آنتن شبکه ۳ سیماست

روایت مضامین امروزی در فرم تاریخی

الهام ظریفیان

گفت‌وگوی روز

حسن آخوند پور کارگردان، فیلم‌نامه‌نویس و تهیه‌کننده مشهدی است و سریال «عشق کوفی»، آخرین ساخته او، قرار است از امشب روی آنتن شبکه ۳ سیما برود. «زیر سقف آرزو، اولین سریال تلویزیونی او بود که در سال ۱۳۸۶ آن را ساخت، در سال ۱۳۹۰ نیز اولین فیلم بلند سینمایی خود را با نام «شهری که نمی‌خواید، ساخت. او پنج سال بعد با فیلم کوتاه « باهر، موفق به حضور در بخش کرنر فستیوال «کن، شد، همچنین با حضور در جشنواره فیلم های ایرانی سان فرانسیسکو توانست جوایز بهترین فیلم وبهترین کارگردانی را کسب کند. فیلم های تلویزیونی «روشنا»، «زیبا و «فرشته، دختر احمدآقا، و سریال های «ترانه پاییزی»، «تلخ و شیرین»، و «به رنگ باران، از دیگر آثار اوست. به بهانه آغاز پخش سریال «عشق کوفی، با این هنرمند مشهدی گفت وگو کرده‌ایم.

● درباره سریال بگویید، شما از کی به کار دعوت شدید و روند تولید چطور پیش رفت؟

سال گذشته، در همین تاریخ بود که فیلم‌نامه سریال «عشق کوفی» را به من دادند. با یک پیش‌تولید دوما‌هه و تولید هشت ماهه، پروژه را تمام کردیم و الان آماده پخش است. «عشق کوفی» داستان عشق یک پسر جوان و کمان‌دار کوفی از خاندان علوی و یک دختر پول‌دار کوفی از خاندان عثمانی است که در بحبوحه مسائل سیاسی و اجتماعی سال ۶۱۰ و ۶۲۰ قمری دستخوش حوادثی می‌شود. داستان کاملاً تخیلی است و شخصیت‌ها و قصه اصلی مابه‌ازای واقعی ندارند. اما شخصیت‌های اصلی فیلم‌با برخی از شخصیت‌های تاریخی مانند حبیب بن مظاهر، ام سلمه و میثم‌تمار دیدار می‌کنند.

● یک نسخه سینمایی هم قرار بود از این سریال ساخته شود و به جشنواره برسد.

بله، اما متأسفانه زمانی که رفتیم سکانس‌های خارجی کرپلا و نینوا را در شن‌زارهای اطراف آبادان بگیریم، سیل آمد و همه آن دشت‌ها را آب فرا گرفت و همه برنامه ما را به هم ریخت.

مجبور شدیم همانجا هم داخلی کار کنیم. برای اینکه کار را به جشنواره می‌رساندیم، باید تا قبل از آن، سکانس‌هایی از کرپلا را خارجی ضبط می‌کردیم، ولی فیلم‌برداری تا آن زمان تمام نشد و به جشنواره نرسید. کار ناقصی بود. با پخش سریال دیگر هم آن نسخه به درد جشنواره نمی‌خورد و شاید از آن برای اکران محدود یا اجراهای بین‌المللی استفاده شود.

● مدتی بود که در تلویزیون کارهای محرم و عاشورا کمتر ساخته می‌شد. تقریباً می‌توان گفت «عشق کوفی» اولین کار محرمی بعد از پخش سریال «مختارنامه» است. دلیل این کم‌کاری به نظر شما چیست؟

به نظر من دو دلیل اصلی دارد، اول اینکه سریال‌های تاریخی و مذهبی سریال‌هایی پرهزینه، زمان‌بر و سنگین هستند و فرسودگی‌هایی دارند که شاید سریال‌های دیگر نداشته باشند. برای همین در تورم اقتصادی سال‌های اخیر کمتر تهیه‌کننده و کارگردانی سراغ سریال‌هایی می‌رود که فرایند تولید سنگین و طولانی داشته باشند. از طرفی مدیران و صاحبان فرهنگی هم خیلی به انجام این کارها علاقه ندارند، چون پروژه‌های طولانی‌اند و در دوره مدیریت آن‌ها به اتمام نمی‌رسند. این پیش‌فرض‌ها باعث شده‌است کمتر کسی سراغ تولید این گونه آثار برود وگرنه مخاطب به‌شدت کار تاریخی را دوست دارد، چه تاریخی مذهبی باشد، چه تاریخی افسانه‌ای و اسطوره‌ای.

● راه‌حل چیست؟

باید سیستمی باشد که بودجه مشخصی را برای این پروژه‌ها در نظر بگیرد و در ضمن بازه زمانی هم داشته باشد و پشتیبانی‌کننده پروژه‌ها باشد. طولانی شدن پروژه‌ها یک عامل بازدارنده‌است. پروژه‌های تاریخی مشابهی داشته‌ایم که با چندین هزار میلیارد تومان هزینه، چندین سال طول کشیده‌اند واز اول هم مشخص نبوده‌است که کی تمام می‌شوند. چنین سیستمی اگر سریال‌هایی از نظر فنی و محتوایی و هنری استاندارد تولید کند و بتواند مدل خود را ارائه بدهد، ساخت این گونه سریال‌ها آسان‌تر می‌شود.

● مانند سازمان «اوج» که شما سریال «عشق کوفی» را با آن کار کردید؟

بله، از این جهت فکر می‌کنم این سریال منحصر به‌فرد باشد. یعنی از این نظر که در یک سال هم فیلم‌نامه یک سریال تاریخی نوشته، هم کار تولیدش انجام شده باشد، هم در این مدت به پخش برسد. تولید سریال‌های این چنینی بیشتر از چندین سال طول کشیده‌است. مشابه چنین کاری را سازمان اوج در سریال «مستوران» انجام داد و آن پروژه هم در یک سال جمع‌شد، بنابراین اگر این یک‌مدل شود، باتوجه‌به اینکه مخاطب سریال‌های تاریخی را دوست دارد، می‌توان قصه‌های مختلفی کار کرد و تلویزیون هم می‌تواند در سال چندین سریال برای پخش داشته باشد و درگیر پروژه‌های سنگین نشود.

● باتوجه به اینکه ساخت آثار تاریخی هزینه‌بر است، فضا سازی‌های خاصی را می‌طلبید و باید تحقیق و پژوهشی قوی داشته باشد، مخاطب هم در این حوزه خیلی سخت‌پسند

است. معمولاً این پروژه‌ها برای فیلم‌سازها پروژه‌های پرچالشی محسوب می‌شوند. این کار برای شما چطور بود؟ برای خود من این کار پروژه راحتی بود. از ابتدا هم خیلی برایم سخت نبود. یعنی طوری نبود که دودل باشم که می‌توانم آن را انجام بدهم یا نه. وقتی هم که کار را تمام کردم، همین‌طور بود. وقتی عوامل به کارشان مسلط باشند، فرقی نمی‌کند که ژانر تاریخی باشد یا ملودرام اجتماعی؛ هرچه باشد آدم می‌رود و کارش را انجام می‌دهد. در کارهای تاریخی بعضی حساسیت‌ها روی فرم دیالوگ گفتن‌ها وجود دارد که شاید کار فیلم‌برداری را کمی طولانی‌تر کند، ولی واقعاً چالش دیگری وجود ندارد. اگر منابع مالی تأمین شود و گروه همدل باشد، می‌توان کار را جمع کرد.

● باتوجه به استقبال مخاطب، چقدر ساخت سریال‌های مذهبی تاریخی ضرورت و اهمیت دارد؟

بیشترین اهمیت آن دو مورد است، اول نیاز خود مخاطب. برای مخاطب فرقی ندارد کار تاریخی ایرانی باشد یا خارجی، از اسلام بگوید یا مسیحیت؛ اینکه از تاریخ و گذشته حرف می‌زنی، برایش جذاب است. دوم اینکه می‌شود با ساخت سریال‌های تاریخی بخشی از گذشته سرزمین‌مادری یا

سرزمینی را که برای جامعه و فرهنگ آن جامعه اهمیت دارد به‌تصویر کشید، یعنی به‌تصویرکشیدن تاریخ هم خودش اهمیت دارد و مردم به آن علاقه‌مند هستند. این دو دلیل باعث می‌شود که ساخت این سریال‌ها

«ناالله»، «هالال»، «حبیب ابن مظاهر» و دیگران آشنایی با شخصیت‌های «عشق کوفی» در گفت‌وگو با نویسنده سریال

فاتزه یا رمحمدی که به همراه یزدان محمد کاظمی، نویسنده مشهدی، فیلم‌نامه سریال محرمی «عشق کوفی» را نوشته‌است. جزئیاتی از شخصیت‌های این سریال تلویزیونی شبکه ۳ سیما ارائه داد.

● سعید شریف: «هالال»

هالال (با بازی سعید شریف) شخصیت اصلی قصه است؛ پسر یک‌حرف اما جسور. کمانداری است در شهر کوفه که وظیفه اصلی‌اش حراست از کاروان‌هایی تجاری است که از کوفه به سمت شهرهای مختلف می‌روند. در طول قصه مشخص می‌شود که او در راستای کاری که انتخاب کرده، از عرف مرسوم خانوادگی‌اش فاصله گرفته‌است؛ زیرا شهر کوفه در آن زمان دچار چند دسته سیاسی مذهبی است و به دو دسته اصلی عثمانی‌ها و شیعیان تقسیم شده‌است. هالال با وجود پیروی از مکتب تشیع، برای عثمانی‌ها-پدر ناالله (اوجد)-کار می‌کند. اگرچه در آن دوران کار، مراد و ازدواج بین این دو دسته مرسوم بوده‌اما افرادی که قیود محکم‌تری داشتند از حساسیت بیشتری برخوردار بودند. مسیر قصه پای هالال را به دوراهی‌هایی می‌کشاند که او را مجبور به انتخاب می‌کنند. طبیعتاً همین انتخاب‌ها هستند که سیر تحول شخصیت را پیش می‌آورند.

● شبنم قربانی: «ناالله»

ناالله (با بازی شبنم قربانی) شخصیت محوری قصه است که طی یک اتفاق ناگهانی نظم زندگی‌اش به هم می‌ریزد. او احساس می‌کند نزدیک‌ترین افراد زندگی‌اش رانمی‌شناسد و همین نبود امنیت از او موجود دیگری می‌سازد. او دختری ناز پرورده است که مجبور می‌شود مهار زندگی‌اش را به‌دست بگیرد و خوشبختی را خود برای خودش رقم بزند. آرامش مثل سایه از این دختر فرار می‌کند اما نمی‌توان امید را از او گرفت.

● لعیا زنگنه: «سامیه»، مادر «هالال»

لعیا زنگنه نقش «سامیه»، مادر هالال، را بازی کرده است. او شخصیتی دلیر و شجاع دارد و جزو زنان مسلمانی است که در جنگ صفین شمشیر به دست گرفته و جنگیده‌اند، بنابراین با وجود همه

اهمیت داشته باشد.

● در حوزه محرم و عاشورا بیشتر به تاریخ گریز زده می‌شود. آیا راهی هست که بتوانیم اتفاقات عاشورا را در دل مفاهیم

امروزی ببینیم؟ چوری که برای مخاطب امروز قابل فهم‌تر باشد؟ ما در «عشق کوفی» سعی کرده‌ایم همین کار را بکنیم. درست‌است که قصه هزار سال پیش را روایت می‌کنیم، اما مخاطب با دیدن این قصه، پیام امروزی هم دریافت می‌کند. قصه عشق، قدرت، نفرت، خیانت و... تاریخ انقضا ندارد. از زمانی که بشر به وجود آمده‌است، این مفاهیم هم بوده‌اند. اگر قصه قدرت، حکومت و عشق را در هزار سال پیش مطرح می‌کنیم، صرفاً نمی‌توانیم بگوییم آدم‌های هزار سال پیش این‌گونه بوده‌اند. قطعاً پیام امروزی هم دارد. مدلش تاریخی است، ولی حاوی پیام‌هایی است که به درد مخاطب امروز می‌خورد. اگر چنین باشد، ارزشمند است. ضمن اینکه در این چند سالی که کار تاریخی ساخته نشده‌است کارهای مذهبی امروزی داشته‌ایم. این مفاهیم‌در مملکت ما رها نمی‌شوند؛ همیشه فیلم و سریال درباره آن‌ها ساخته می‌شود. اینکه چقدر موفق بوده‌اند، بحث دیگری است؛ ولی به نظر فشنگ آن است که شما با فرم تاریخی مضامین امروزی را روایت کنید. ما در «عشق کوفی» این کار را کرده‌ایم و امیدوارم مخاطب این پیام‌ها را بگیرد.

● فکر می‌کنید چه ابزارهایی لازم‌است که هنرمندان بر این فرم مسلط شوند؟

هرچه تحقیق و پژوهش و پرداختن به محتوا عمق بیشتری داشته باشد. تأثیر محتوا روی مخاطب بیشتر است. این ربطی به بیان هنری ندارد و به تأثیرگذاری ربط دارد. گاهی می‌گوییم فیلم‌نامه از نظر فنی

بی نقص است، ولی تحقیق و پژوهش ندارد. اگر به دنبال تأثیرگذاری هستیم، باید کارمان عمق پژوهش بیشتری داشته باشد.

● شما در این کار با یکی از هنرمندان تأثیر مشهد، یعنی یزدان کاظمی که یکی از نویسندگان این سریال است، همکاری کرده‌اید. این تجربه با هنرمندان مشهدی در یک کار سراسری چطور بود؟

نویسندگان در این کار، یزدان کاظمی و فاتزه یارمحمدی، به‌نظم بسیار خلاق، خوش‌فکر، پای کار و به‌شدت انعطاف‌پذیر بودند، چون نیمی از قصه در حال فیلم‌برداری نوشته می‌شد و تعامل بین کارگردان و نویسندگان خیلی اهمیت داشت. یزدان کاظمی از هنرمندان خوب مشهد و دوستان من است و وقتی من به این کار دعوت شدم و او را در بین تیم نویسندگان دیدم، خیلی خوشحال شدم. کار قبلی آن‌ها، یعنی «مستوران»، هم جذاب بود و رسیدن آن‌ها به این حد از پیشرفت و اصالت در فیلم‌نامه‌نویسی باعث خوشحالی من بود. امیدوارم در کارهای دیگر هم بتوانیم با هم همکاری کنیم.

● چرا از دیگر هنرمندان مشهدی برای این‌کار دعوت کردید؟

در این کار-به این دلیل که پیش تولید کوتاهی داشت- استفاده از عوامل مشهدی خیلی ممکن نبود. این اولین کار من بود که بازیگر مشهدی نداشت.

● همکاری با نسل جوان در این پروژه مذهبی چطور بود؟ به‌نظم یکی از اتفاقات خوبی که برای «عشق کوفی» افتاد، این بود که عوامل اغلب جوان بودند و این ذهنیت را نداشتند که کار جمع نمی‌شود. وقتی شما از جوان‌ها استفاده می‌کنید و با این ذهنیت که می‌توانید با حفظ وفاداری به قالب‌های کلاسیک، تغییراتی بدیع ایجاد کنید، قطعاً خروجی کار نیز با آثار مشابه قبلی متفاوت خواهد بود. این تفاوت شاید بتواند نسل جدید به‌هشتاد و به اصطلاح «نسل زد»، را هم درگیر کند. ما بیشتر از هر چیزی خواستیم قصه تعریف کنیم و قصه ما در یک بستر تاریخی پذیرفتنی است و مخاطب جوان می‌تواند جذب آن شود.

● شما تجربه فیلم‌سازی در مشهد را هم دارید. به نظراتان چنین پروژه‌ای را در مشهد-یعنی با عوامل و لوکیشن مشهد- می‌توان انجام داد؟

این کار به‌صورت صد درصد با عوامل مشهدی امکان‌پذیر نیست. ولی خیلی از سرگروه‌ها مانند مدیر فیلم‌برداری و مدیر صدارداری می‌توانند مشهدی باشند. گروه لباس یا صحنه و مانند این‌ها باید کسانی باشند که تقریباً تجربه‌ای از کارهای تاریخی داشته باشند. فرقی نمی‌کند مشهدی باشند یا اهل هر شهر دیگری. در مشهد می‌شود به‌صورت تلفیقی کار کرد.

● سال‌هاست اغلب هنرمندان مشهدی روی ساخت شهرک سینمایی در مشهد تأکید دارند و ادعا می‌کنند باتوجه به ظرفیتی که در فیلم‌سازی مشهد وجود دارد یک ضرورت است. نظر شما چیست؟

این را که خود مشهد و فیلم‌سازی مشهد ضرورت ایجاد شهرک سینمایی را داشته باشد، خیلی قبول ندارم. به‌نظم ضرورت مهم و ویژه‌ای نیست. اگر چنین شهرکی باشد، بچه‌ها استفاده می‌کنند ولی آن قدر فیلم‌ساخته نمی‌شود که نیاز به شهرک سینمایی داشته باشیم. ولی شما هرجای ایران یک شهرک سینمایی حرفه‌ای بسازید که امکان اسکان و پذیرایی از عوامل فیلم‌ها را داشته باشد، قطعاً تهیه‌کننده‌ها به آن سفر می‌کنند و در آن فیلم می‌سازند. بخشی از کار ما در شهرک سینمایی غزالی و بخشی در شهرک سینمایی نور در شهر نور-که برای فیلم «محمد رسول...» مجید مجیدی ساخته‌شد-فیلم‌برداری شد. شهر نور دو ساعت تا تهران فاصله داشت و ما دنبال جایی بودیم که بتوانیم اسکان داشته باشیم و مجبور نباشیم مدام در رفت‌وآمد باشیم.

شهرک سینمایی در هرجایی ایجاد شود و بتواند همه عوامل را یک‌جا متمرکز کند، خیلی خوب است. اگر در مشهد چنین شهرکی باشد، امکانات بهتری هم می‌توان برای آن پیش‌بینی کرد. نیازی نیست فقط به ظرفیت خود آن شهر توجه کرد، این شهرک می‌تواند ظرفیت کشوری و حتی جهانی داشته باشد. خیلی از کشورهای همسایه می‌توانند برای تولید فیلم و سریال از آن استفاده کنند. اگر شهرک سینمایی استاندارد در مشهد ساخته شود که امکانات به‌روزی داشته باشد، نه تنها مردم و فیلم‌سازان مشهدی از آن بهره می‌برند، حتی به نیازهای کشوری و جهانی هم پاسخ داده می‌شود. یعنی زیرساخت خودش می‌تواند ظرفیت هم ایجاد کند.

ایستگاه خبر

تسهیل صدور مجوز برای برگزاری مراسم تعزیه

رضا میرزاده

در نشست هم‌اندیشی مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی با جمعی از هنرمندان تعزیه‌خوان و نمایش‌های آیینی مذهبی که ظهر دیروز برگزار شد، برخی از دغدغه‌ها و پیشنهادهای

تعزیه‌خوانان مورد بحث و بررسی قرار گرفت. مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی با بیان ضرورت حفظ و ارائه متون و اشعار قدیمی در کنار توجه به نیاز امروز جامعه و قشر نوجوان و جوان خاطرنشان کرد: گاهی تصاویری از تعزیه‌ها منتشر می‌شود که شأن تعزیه در آن‌ها رعایت نمی‌شود و اتفاقاً دشمن هم به‌دنبال همین فعالیت‌هاست، درحالی‌که صدها مراسم تعزیه‌خوانی که توسط پیرغلادمان اباعبد... برگزار می‌شود، دیده نمی‌شود. این اشکال از یک‌سو متوجه متولیان فرهنگی و از سوی دیگر نیز متوجه فعالان رسانه‌ای است که هنر تعزیه مبتنی بر آیین‌ها و سنت‌ها و اشعار متناسب با شأن اهل بیت^(ع) را نشر و گسترش دهند. محمد حسین زاده افزود: از هنر تعزیه برای نشر معارف اهل بیت^(ع) استفاده شده‌است و دوران‌های اوج متفاوتی نیز در طول تاریخ این هنر داشته‌است. ضمن اینکه این‌گونه مراسم در گذشته در کل سال برگزار می‌شده و در زمان ما به ماه‌های محرم و صفر منحصر شده‌است. وی با تأکید بر اینکه در کنار تعزیه‌خوانان، و مدافع و حامی آن‌ها هستیم، اظهار کرد: برای این منظور پیشنهاد می‌شود شورایی متشکل از جمعی منتخب از تعزیه‌خوانان شکل بگیرد تا در آن، به دغدغه‌های مختلف این قشر پرداخته شود. وی با بیان اینکه رسیدگی به مسائل تعزیه‌خوانان از شهرستان‌های استان آغاز شده‌است، خاطرنشان کرد: تعزیه‌خوانان نیز باید در این زمینه پیگیری باشند تا کار به یک مقطع خاص زمانی محدود نشود و در طول سال ادامه داشته باشد. حسین زاده در ادامه گفت: برای احیای نسخ قدیمی و البته توجه به نیازهای نسل جوان در اجرای تعزیه‌ها، ضروری است شورایی با هماهنگی اداره کل تبلیغات اسلامی استان شکل بگیرد. وی همچنین رئیس گروه هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان را مکلف کرد برای تسهیل صدور مجوزهای برگزاری مراسم تعزیه در دهه اول محرم هماهنگی لازم را داشته باشد.

چارسوق هنر

دوبلور پیشکسوت مشهدی درگذشت

جواد بازبازران، فیلم‌نامه‌نویس و دوبلور پیشکسوت مشهدی که در کشور آلمان به سر می‌برد، روز گذشته چشم از جهان فرو بست. بازبازران گوینده شخصیت کارتونی معروف «میکی موس» و همچنین کاراکتر این ملجم در سریال امام علی^(ع) بود، او متولد

۱۳۱۵ در مشهد بود و علاوه بر دوبله در حوزه‌های دیگری از جمله داستان نویسی و نمایشنامه‌نویسی و همچنین عروسک‌سازی فعالیت داشت.

پیش‌بینی تولید ۵ فیلم سینمایی بلند

امیرحسین قاضی‌زاده، رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران، با اشاره به اینکه ثبت‌خاطرات‌والدین معظم شهدا وچان‌بازان ۷۰درصد تا پایان امسال انجام‌می‌شود، افزود: در هجده‌ماه گذشته سرمایه‌گذاری‌هایی برای تولید مستندهای بلند و کارهای نمایشی انجام و

در هجده‌ماه ۲۴فیلم تولید شده‌است و در حال برنامه‌ریزی برای ساخت پنج فیلم سینمایی بلند هستیم.

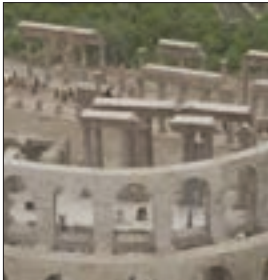
ناگفته‌هایی از شهید سلیمانی در نمایش خانگی

ویژه‌برنامه «مثل پدر»، مرور خاطرات ناگفته از سپهبد شهید «قاسم سلیمانی»، هم‌زمان با آغاز ماه محرم در شبکه نمایش خانگی منتشر شد. به گزارش مهر، این برنامه با اجرای سید جواد هاشمی در شش قسمت به میزبانی «بنیاد مکتب حاج قاسم»

تهیه شده‌است و در هر قسمت خاطرات ناگفته فرزندان شهید از شهید سلیمانی را مرور می‌کند. محمدمهدی همت، احسان باکری، لیلا زین‌الدین، زهرا طیار، محمدمهدی شاهمرادی و ابودر شیروادی روایان این خاطرات ناگفته هستند.

ساخت دکورهای ماندگار برای «سلمان فارسی»

دکورهای فصل «ایران» از سریال «سلمان فارسی» به‌کارگردانی داود میرباقری این روزها در حال آماده‌سازی است تا پس از پایان ساخت، عوامل وارد تولید این فصل شوند. دکورها در شهر غزالی در دست ساخت و آماده‌سازی است وقرار است آلمان‌های مختلفی در ایران باستان را به تصویر بکشد. همچنین قرار است این دکورها ماندگار باشد و به‌همین دلیل از مواد و مترايل سخت و باکیفیتی برای ساخت آن‌ها استفاده شده‌است.